

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 26. RUJNA 2014. - BROJ 82-83

IZDVAJAMO:

TEMA:

Eco Task Heritage Force- 4

FENOMEN:

Selfie – 7

SPORT:

Dojmovi s
US Opena – 9

GLAZBA:

Lollobrigida – 20-21

FOTO MJESECA

Sara gusarica

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,
Ivana Rudić, Nevena Balažević,
Donna Diana Prčić,
Maja Brustulov

Lektura:

Nikolaj Vasiljčuk

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

Ana Ivković

Svi tečajevi počinju u jesen

»Svi tečajevi počinju u jesen«. Ovaj naslov jedne od priča suvremenog pisca Roberta Perišića sažima jedno uobičajeno i jednostavno pravilo. No, ovo mnogo govori i o nama samima. Iako se kalendarski bližimo kraju godine, upravo smo na jednom početku. Školska i akademska godina počinju nas vraćati u stare obveze i opet se nalazimo pred novim izazovima. Još puni poleta nakon odmora, lako se prihvaćamo novih poslova i preuzimamo nove odgovornosti. Možda nas jesen podsjeti na prolaznost vremena, na tolike planove koji čekaju biti ostvareni, a uvijek čekaju neki poseban trenutak. U ovo nas doba sve podsjeća na to kako vrijeme odmiče i kako planovi lako mogu ostati samo želja ako se ne učini prvi korak.

No, osim početnog entuzijazma, vrlo brzo se u ove jesenske dane uvuče monotonija redovitih obveza. Upravo nju kao da želimo razbiti novim aktivnostima koje će unijeti dašak promjene. No, i novi sadržaji, tjedan za tjednom, postaju rutina. Lako se uklape u onu monotoniju i možda se učini kako i nisu toliko zanimljivi kakvim su se činili na početku. I tako dođe trenutak kada se avanturisti koji su uvijek željni promjena, prestanu pojavljivati na upisanim tečajevima, treninzima, plesu ili jednostavno zanemare ono u čemu su se nadali da će pronaći zadovoljstvo. Na kraju, ostaju oni ustrajni. No, koja je njihova tajna? Jesu li ustrajali samo zato da se dokažu, sebi ili drugima, ili su doista uživali u svemu što rade?

Pokušaji bijega od discipline u zamišljeni svijet nesputane kreativnosti i slobode, često završavaju na početnoj točki. Možda je u tome tajna. Ustrajali su oni koji su znali spojiti kreativnost i uživanje s disciplinom. Oni koji znaju usmjeravati male korake k većem cilju. Takvi nikad ne moraju bježati od monotonije, jer se ne boje da će ih svakodnevnih poslova i zadaci ugušiti. Ne boje se discipline, jer je ne shvaćaju samo kao stegu koja žulja i ostavlja ožiljke, već kao sredstvo za postizanje velikih ciljeva, ostvarivanje planova i želja. Svaki će vrhunski glazbenik ili sportaš potvrditi isto. Dobri rezultati, otmjenost i ljepota pokreta ili savršenstvo zvuka uvijek su spoj užitka i napora. Dobri se rezultati uvijek prepoznaju i ljudima koji stoje iza njih uvijek se divimo. No, kada je red na našu ustrajnost, lako je pronaći izgovore. No, za razliku od lika iz na početku spomenute priče, koji bi neodređenu promjenu najradije pronašao u nekom tečaju koji planira upisati, možda je ponekad dovoljno shvatiti kako opipljive promjene ne mora biti. Sigurno je još teže promijeniti svoj stav i gledati na svakodnevni rad kao prostor za vježbanje originalnosti i svaki zadatak kao izazov. U takvom pristupu nema mjesta strahu od monotonije. A riječ disciplina ne zvuči više kao »ozloglašen latinski termin upotrebljavan u srednjem vijeku«. Disciplina tada postaje čuvarica entuzijazma, dragocjenost koja naše pothvate privodi kraju i planove pretvara u rezultate.

Društvo u kome živimo učiniti boljim

Inicijativa mladih za ljudska prava je regionalna mreža organizacija sa sjedištima u Zagrebu, Sarajevu, Podgorici, Prištini i Beogradu. Svibnja ove godine Inicijativa je otvorila svoj ured i u Subotici. U razgovoru s predstavnicom subotičkoga ureda **Nevenom Miljački** saznajemo koji je cilj ove organizacije, što su do sada uradili, koji su im budućci planovi, te kako im se, ukoliko želite, možete priključiti.

KUŽIŠ?!: Koji je cilj vaše organizacije?

Inicijativa mladih za ljudska prava, kao regionalna organizacija, nema samo jedan cilj. Ako bismo ipak birali nešto zajedničko svima okupljenim oko Inicijative, onda je to želja da društvo u kome živimo učinimo boljim za nas i za generacije koje dolaze. Bavimo se uspostavljanjem novih veza u regiji među poslijeratnim generacijam i uključivanjem mladih u proces tranzicijske pravde, kao i zaštitom žrtava kršenja ljudskih prava. Promičemo pravdu, istinu, odgovornost i jednakost kao osnovne vrijednosti i zagovaramo kazivanje istine o ratovima u bivšoj Jugoslaviji.

KUŽIŠ?!: Koliko mladih je uključeno u rad Inicijative i tko su ti mladi?

U Inicijativi mladih za ljudska prava radi više od trideset ljudi, ali i preko sto aktivi-

sta. To su mladi ambiciozni ljudi koji teže gore navedenim principima.

KUŽIŠ?!: Organizirali ste »Karavanu prijateljstva« koja je obišla više mjesta u Srbiji i Hrvatskoj...

Karavana prijateljstva zapravo je jedna faza IPA projekta prekogranične suradnje Srbije i Hrvatske, »Europe Equals Equality«, na koju smo jako ponosni. Projekt ima za cilj umrežavanje mladih ljudi iz osam pograničnih mjesta, s ciljem detektiranja lokalnih problema. Gradovi koji su uključeni su Subotica, Apatin, Bačka Palanka i Šid u Srbiji, a Vukovar, Osijek, Slavonski Brod i Pakrac u Hrvatskoj. Karavanom prijateljstva obišli smo sve ove gradove, razgovarali s građanima ovih mjesta, koji su nam govorili o lokalnim problemima.

KUŽIŠ?!: Bili ste aktivni i za vrijeme poplava koje su pogodile Srbiju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, organizirali ste i humanitarni koncert... Kako ste zadovoljni akcijom?

Ured Inicijative mladih za ljudska prava u Subotici je bio u fazi otvaranja tada kada su poplave pogodile našu regiju. Nismo željeli sjediti prekrivenih ruku, nego smo pomogli kako smo najbolje umjeli. Prikupljali smo pomoć u prostorijama ureda i organizirali smo humanitarni koncert. Nijedna huma-

nitarna akcija ne može biti neuspješna ako se na bilo koji način nekome pomogne. Prikupili smo određenu količinu novca i uplatili na račune Obrenovca i Gunje.

KUŽIŠ?!: Osim projekta »Europe Equals Equality«, što ćete još organizirati?

U predstojećem periodu očekuje nas naredna faza spomenutoga projekta, a to je Trening za aktiviste/kinje za ljudska prava koji će se održati u svakom od osam gradova u projektu.

Osim toga, u idućem razdoblju ćemo van ovog projekta organizirati tribinu koja će se baviti LGBT zajednicom, u susret nedavnom Osijek Prideu i predstojećem Beogradskom Prideu.

Isto tako, u planu nam je raditi na razmjeni mladih ljudi iz Srbije i Hrvatske, koja obuhvaća upoznavanje srednjoškolaca sa svojim vršnjacima u susjednoj zemlji.

KUŽIŠ?!: Kako, gdje i koji mladi se mogu priključiti vašoj organizaciji?

Mladi koji žele postati dio aktivističke mreže Inicijative mladih za ljudska prava, imaju priliku prijaviti se na trening za aktiviste/kinje za ljudska prava, te se na taj način priključiti ovoj mreži. Isto tako, možete nas kontaktirati putem našega portala, Facebook stranice ili e-mail adrese.

Antonija Dević

Bavimo se uspostavljanjem novih veza u regiji među poslijeratnim generacijam i uključivanjem mladih u proces tranzicijske pravde, kao i zaštitom žrtava kršenja ljudskih prava, kaže Nevena Miljački

ALS #ICEBUCKETCHALLENGE

Dobra i uspješna ideja

Mislim da je u pitanju dobra ideja koja je postigla cilj: privući pozornost na ovu bolest i prikupiti novac kako bi se spriječilo njezino napredovanje

Ljeto 2014. sigurno ćemo pamtit i manje ni više nego po ledu. Tehnički, kantama leda. Izrazito popularan #IceBucketChallenge uzeo je maha ne samo kod običnih ljudi nego i kod poznatih i slavni. Ako ste bili nekim slučajem nominirani za ledeni izazov, ili ste vi nekog nominirali, znate li pravu priču iza toga, osim da je riječ o neobičnoj humanitarnoj akciji i da je ogroman broj ljudi to uradio? Pa zašto ne biste i vi?

nima i jeziku. Kako bolest napreduje, simptomi se pogoršavaju. Oboljeli gube sposobnost hodanja, gutanja i govora, a na kraju i disanja. Posljednju fazu bolesti karakterizira potpuna paraliza, ali mozak oboljelog i dalje normalno funkcionira.

ALS je neizlječiv, a uzrok još uvijek nije točno poznat. Nagađa se kako nastaje zbog najslijednih faktora, starosti i spola. Istraživanja naime pokazuju kako se ALS češće javlja kod muškaraca. Iako svatko može oboljeti od

dijagnosticiran ALS. U njegovu čast njegovi su prijatelji počeli sa Icebucket Challengeom i nominirali druge prijatelje sa zamolbom da to postave na društvenu mrežu. I to se proširilo nevjerojatnom brzinom. Prvi koji su počeli s #IceBucketChallengeom bili su sportaši, većinom igrači bejzbola kao i sam Pete, ali onda su počeli nominirati igrače košarke i drugih sportova. Igrači su širili nominaciju i sve je više slavni i poznati bilo uključeno u ovaj fenomen. Počelo je s pojedincima, zatim se proširilo na grupe, obitelji, cijele timove, a sve u svrhu da se obrati više pozornosti na ovu bolest. Izazov je ubrzo došao do pop starova, pa i predsjednika država.

Poznati s kofama

Glumac **Vin Diesel** nominirao je rukog predsjednika **Vladimira Putina**, koji iako poznat po svojim podvizima, nije prihvatio nominaciju. Što se tiče američkog predsjednika **Baracka Obame**, koga su više puta nominirale poznate osobe, ni on nije uradio svoj #IceBucketChallenge, ali je zato donirao nepoznatu svotu novca za koju se zna da nije baš mala. No, ima (bivših) predsjednika poput **Georga Busha** koji je ispunio izazov.

Ima onih koji nisu prihvatili #IceBucketChallenge zbog više razloga, bilo da su to smatrali glupim, ili im se ne sviđa koncept, pa su jednostavno donirali novac za ALS fondaciju. Jedan od takvih je **Charlie Sheen**, koji je nominirao tri osobe da urade isto što i on.

Lista ljudi koji su prihvatili #IceBucketChallenge je ogromna. Primjerice: **Tim Cook** (predsjednik Apple-a), **Mark Zuckerberg**, **Bill Gates**, **Novak Đoković**, **Eminem**, **Leonardo DiCaprio**, **Jack Black**, **Tom Cruise** i mnogi drugi.

Pete Frates, čovjek koji stoji iza ovog #IceBucketChallengea, u rujnu je i sam uradio jedan tako što je nominirao sam sebe.

Mislim da je u pitanju dobra ideja koja je postigla cilj: privući pozornost na ovu bolest i prikupiti novac kako bi se spriječilo njezino napredovanje. Ovim člankom nominiram sve koji do sada nisu to uradili. Imate vremena do sljedećeg broja.

Ivan Čavrgov

Što je ALS?

Ukratko, ALS je kratica za amiotrofičnu lateralnu sklerozu, a ona je neurološka bolest koja dovodi do paralize mišića, invaliditeta i na kraju smrti. Ova bolest poznata je još i kao Lou Gehringova bolest, prema slavnim igraču bejzbola kojem je dijagnosticirana 1939. godine.

ALS je prvi put primijetio još davne 1869. godine francuski neurolog **Jean-Martin Charcot**, ali je privukla pozornost tek kad je dijagnosticirana **Lou Gehringu** 1939. godine.

Rani simptomi bolesti javljaju se kao slabost u mišićima, grčenje ili trzanje u rukama i nogama. Javljaju se problemi s podizanjem stopala, a u nogama i rukama može se osjećati neprestana slabost. Oboljela osoba može početi nerazgovjetno govoriti, otežano gutati i osjećati grčeve u rukama, rame-

ALS-a, bolest najčešće pogađa osobe srednje životne dobi.

Amiotrofičnu lateralnu sklerozu nije lako dijagnosticirati, jer simptomi mogu biti slični nekim drugim neurološkim bolestima. Istraživanja pokazuju kako je za dijagnozu potrebno čak i godinu dana.

Akcija

Dakle, to nije nova bolest, ali zašto je ove godine ALS privukao toliku pozornost, te zašto je #IceBucketChallenge postao tolika atrakcija? Što se tiče akcije i njezine senzacije, mediji su pisali svašta. Prenosili su priče o ovome i onome, ipak priča počinje s **Peteom Fratesom**.

Pete Frates, čovjek iza ledenog izazova, bio je igrač bejzbola i kapetan Boston College Baseball kluba. Čovjek koji je imao budućnost u bejzbolu, sve dok mu nedavno nije

Simpatična sličica ili narcisoidna samopromocija?

Selfie smatram simpatičnom pojavom i nadam se da ćete svi kada budete stari rado pregledavati svoje i smijati se istima

Mlađe generacije žive digitalno doba, a one starije ga nekako preživljavaju. Ne postoji niti jedan povijesni trenutak u kojem nije postojao ogroman jaz između starog i novog. Usprkos tome, ovo naše doba koje se podijelilo na digitalno i analogno, koje svakim danom iznjedri novu subkulturu, koje pri-svaja svako djelo čovječanstva kao svoje, to je doba stvorilo Veliki kanjon Kolorada između sebe i onoga što je nekada bilo.

Svatko je fotograf

Fotografija je tehnika digitalnog ili kemijskog zapisivanja prizora iz stvarnosti na sloju materijala koji je osjetljiv na svjetlost koja na njega pada. Pojava fotografije mijenja slikarstvo iz korijena, jer ga oslobađa potreba kopiranja stvarnosti, fotografija je otvorila put modernizmu i futurizmu. Prednost fotografije je u tome što bilježi raspoloženje u tom trenutku u kojem je uzeta i prenosi trenutak u stvarnom vremenu. Fotoaparati su bili rasprostranjeni, ali pojavom digitalnih fotoaparata fotografija doživljava novi preporod, ali i dalje fotoaparat nije nešto što posjeduje svatko. Kada su se pojavili prvi mobiteli s kamerom, fotografija je postala dostupnija, ali s obzirom na lošu kvalitetu tih fotografija, nije postala opsesija. Izumom smart phonea, koji proizvode fotografije visoke kvalitete, fotografija postaje popularna kao nikada do sada. Osim što je popularna, fotografijom se počinje baviti skoro svaki član svake obitelji.

Pokušajte na Google ukucati Oscar 2014, prvi pojam koji će vam spojiti s traženim pojmom bit će ni manje ni više nego selfie! Dodjelu Oscara 2014. godine nije obilježilo ništa drugo no selfie koji je uslikala domaćica Oscara **Ellen DeGeneres** s nominiranim glumcima. Kada bi se vratili godinu dana u nazad i pitali nekoga što je to selfie, većina ljudi ne bi imala pojma o čemu se uistinu radi.

Selfie

Selfie je autoportretna fotografija, koja je uslikana tako da osoba drži fotoaparat u ruci obično iz višeg ugla, tako da su oči naglašene. Bitno je naglasiti kako su skupni selfiji podjednako popularni. Websterov rječnik je riječ selfie prihvatio kao novu riječ, jer joj se uporaba povećala na 100.000.000. Hrvatska riječ za ovaj svjetski fenomen je »sebić«, a na žargonskom rječniku Vukajlija.com možemo pronaći žargonski humoreskni izraz »svojko«. Ukoliko govorimo u brojkama, milijuni selfiea se podijele putem društvenih mreža svakoga dana. Po statistikama Samsunga najviše selfija zabilježe osobe između 18-24 godina, a dijeljeni su putem Facebooka (48%), Whatsapp (27%), Twittera (9%), Instagrama (8%), Snapchata (5%) i Pinteresta (2%). Najveću popularnost selfiji su stekli u Australiji, SAD-u i Kanadi. Prošle godine skoro svaka poznata ličnost objavila je svoj selfie, ovoj maniji pridružili su se **Michele Obama** i papa **Franjo**. Svjetski poznata fotografinja **Annie Leibovitz**, na ovogodišnjem Filmskom festivalu u Sarajevu napravila je selfie s ostalim fotografima na crvenom tepihu, te izjavila kako je selfie manija simpatičan dio naše stvarnosti.

Simpatično ili ne?

Smatrate li selfie simpatičnim ili pak narcisoidnim? Istražujući ovu temu naišla sam na razne kritike ovog socijalnog ponašanja, ako se autoportreti tako mogu okarakterizirati.

»Ova pojava samo je dio manifestacije jednog mnogo šireg fenomena – opsesivne samopromocije i konstantne potrage za validacijom vlastite vrijednosti, sve to uz pomoć platforme koja je sve to omogućila – interneta i društvenih mreža«, navodi srpski blogger **Istok Pavlović**.

Nisu li slikari oduvijek slikali autoportrete? Nisu li ljudi plaćali drugima da prave

njihove portrete? Sjetimo se samo **Fride Khalo**, ona je poznata isključivo po autoportretima. Same autoportrete i selfije kao takve ne bismo trebali okarakterizirati narcisoidnim. Kada bi ljudima iz 1930. godine dali »pametni telefon« možda bi i oni iznjedrili neku sličnu ideju. S obzirom na to smatram da je narcisoidnost oduvijek u nama i da selfie kao selfie nije unaprijedio njen razvoj. Naime, problematičan dio je taj da se fotografije dijele putem društvenih mreža s očekivanjem neke vrste socijalne potvrde, koji se na društvenim mrežama izražava u obliku like-a ili komentara. Problem s društvenim mrežama i ovisnosti koje one navodno stvaraju, danas je aktualan ali je isto tako i nerješiv. Jedino što je svijetu potrebno je umjerenost. Umjerenost u piću, hrani, društvenim mrežama, igricama, pa i selfijima. Kao i umjerenost u potrebi za novcem, naftom ili moći.

Selfie smatram simpatičnim fenomenom i nadam se da ćete svi kada budete stari rado pregledavati svoje i smijati se istima.

Ivana Rudić

NEZABORAVNI DOJMOVI S POVIJESNOG FINALA US OPENA

New York u kockicama

Dok je Marin Čilić gazio prema najvrijednijem trofeju, na Arthur Ashe stadionu gdje je meč pratilo 20.000 gledatelja hrvatski je toga dana bio gotovo pa najzastupljeniji jezik

Ovogodišnji se US Open mogao vrlo lako nazvati i Croatia Openom. Da je netko tko ne prati tenis uključio TV i motajući kanale naišao na prijenos meča između hrvatskoga tenisača **Mari-
na Čilića** i **Keija Nishikorija** iz Japana, gledajući samo u publiku vrlo je lako mogao pogrešno zaključiti da se meč odigrava na hrvatskome tlu.

Da je kojim slučajem izvanzemaljac, koji je prije toga prostudirao nacionalne boje svih država na Zemlji, sletio izravno na Arthur Ashe stadion, u svoj međugalaktički Facebook (Alienbook) status bi vjerojatno za trenutačnu lokaciju stavio Umag. Kako bi drugačije objasnio snažno hrvat-

gao čuti na sve strane i vrlo brzo se stjecao dojam kao da se ne radi više o Americi, već o Lijepoj našoj. Prije ulaska na sam stadion kupovalo se darova za uspomenu, od dresova i teniske opreme do šalica i sitnih stvarčica. I dok se nestrpljivo iščekivao meč, neki su, međutim, došli prvenstveno vidjeti slavne ličnosti i »ak' Bog da« slikati se s njima. »Ja sam čula da će princ William i žena mu Kate biti tu, je l' to istina?«, upitala je uzbuđljivo Maja iz Koprivnice. Takvu dojavu nitko nije imao, ali je zato meču nazočila princeza Eugenie od Yorka. U istoj

Pobjeda u tri seta

I dok je stadionom prevladavalo navijanje za Čilića, gdje se svake dvije minute moglo čuti »Ajmo Marine, 'ajmo majstore!«, neki od vjernih fanova **Novaka Đokovića** navijali su baš za Nishikorija koji je Novaka pobijedio, pa ako je dobio svjetskoga prvaka, rekli su, zaslužio je i trofej.

Stvarnost je, pak, bila sasvim drugačija. Čilić je, to je već povijest, dobio Nishikori-

Naš reporter na Arthur Ashe stadionu

sko ozračje oko sebe? Gdje se drugdje može vidjeti tolika količina crveno bijelih kockica? Odgovor bi šokirao i posjetitelja s drugog planeta, kao i običnog smrtnika koji je samo želio tu večer gledati reprizu meksičke sapunice po peti put: upravo u Flushing Meadows javnome parku na rubu njujorške općine Queens.

Glumci, sportaši i bilijunaši

Stigavši pred Nacionalni teniski centar Billie Jean King, članovi ekipe Kužiša su u rukama spremno držali svoje novinarske akreditacije, koje su im omogućile ulaz bez ikakvih poteškoća. Od trenutka kada je stupio unutar centra, team Kužiš se ugodno iznenadio kada je naišao na veliki broj Marinovih navijača. Hrvatski se jezik mo-

loži s princezom sjedio je i glumac **Peter Sarsgaard**, otac male Esther u fantastičnom horor filmu »Orphan«. Finale su uživo pratili i glumci **Robert Redford**, **Bruce Willis**, **Michael J. Fox** i **David Schwimmer**, pjevačica **Gwen Stefani**, kao i bilijunaši **Bill Gates** i **Donald Trump**, koji je izviždan, zatim košarkaš **Tony Parker**, nogometaš **Thierry Henry**, tenisačica **Anna Kuornikova** i naravno Marinova glavna potpora, trener i mentor, **Goran Ivanišević**.

ja s nevjerojatnom lakoćom, u sva tri seta, što je neke dovelo do velikog razočaranja jer su željeli uživati malo duže u meču, s obzirom da su kartu platili \$170. Meč je bio gotov za dva sata, nakon čega je Marin prvo pao na teren raširenih ruku i nogu, a zatim protrčao kroz publiku gdje su mu ljudi čestitali. Pokraj američke vijorila se i hrvatska zastava, a Marin je nakon primanja trofeja ostao dati intervju za razne TV kanale.

Tomislav Perušić

JEDNO PROMIŠLJANJE INSPIRIRANO ODRASTANJEM

Biti doma i biti doma u svijetu

Ostanak u obiteljskoj kući koja se prenosi s generacije na generaciju postaje sve više rijetkost i, štoviše, doživljavamo takav ostanak kao nužnost i sputavanje inače normalnog zasnivanja vlastitog doma

Odrastanje je, na manje ili više izra-
van način, vezano uz pitanje doma
i odlaska iz njega, novog početka i
osjećaja pripadanja. Dom i bivanje doma,
u najužem smislu, odnosi se na obiteljski
dom, no možemo pod bivanjem doma
shvatiti malo širu okolinu u kojoj smo odras-
sli, išli u školu, prvi se put zaljubili. Dom su
sva ta sasvim posebna i jedinstvena sje-
ćanja koja dijelimo s drugima i koja čine
naš dom u isto vrijeme sasvim osobnim i
jedinstvenim, kao i zajedničkim, dijeljenim
sa svim drugim ljudima koji isto mjesto po-
drazumijevaju domom. Ako jedno mjesto
može biti dom za toliko puno različitih lju-
di, može li jedna osoba imati više od jed-
nog doma?

Biti doma i biti doma u svijetu je razlika
između jedinstvenosti našeg osobnog kut-
ka kojeg zovemo domom i zajedničkog svi-
jeta kojeg dijelimo s drugima i u kojem se
osjećamo doma u svijetu. Svijet je poslje-
dica ljudskog stvaralaštva, vezan uz stvari
i umjetnine nastale radom ljudskih ruku
koje daju smisao našem postojanju uka-
zujući od kud dolazimo i što ostaje nakon
nas. Svijet nam tako prethodi i nadživlja-
va nas i mi se ne možemo zamisliti izvan
ljudskog svijeta. Svrha i smisao svjetovnih
stvari je u tome što okupljaju pojedince i
stvaraju uvjete za zajedništvo. I u privat-
noj i u javnoj sferi ljudski svijet se sastoji od
stvari koje traju. Svjetovne stvari, kao što je
kuća, nisu napravljene samo kao dio zajed-
ničkog ljudskog svijeta, već su napravljene
kao trajne i čvrste stvari s vijekom trajanja
dužim nego jedan ljudski život.

Jedna od bitnih značajki naše suvreme-
nosti je to što, mimo naše pojedinačne
volje, gubimo upravo taj osjećaj trajnosti
doma koji nam prethodi i koji nas nad-
življava. Ostanak u obiteljskoj kući koja se
prenosi s generacije na generaciju postaje
sve više rijetkost i, štoviše, doživljavamo ta-
kav ostanak kao nužnost i sputavanje ina-
če normalnog zasnivanja vlastitog doma.
No, bez stolova i polica s knjigama koji se

René Magritte, »Nostalgija«, 1940.

prenose s generacije na generaciju i koje
nas, ponekad mimo i protiv naše volje,
smještaju u privatnost doma, postajemo
puki potrošači koji u privatnoj sferi grade
privremena skloništa od vanjskog svijeta.

Gubitak privatnog doma koji nam pret-
hodi i koji nas nadživljava i čuva pomen na
naše konačne živote, ima posljedica i na
naše zajedništvo u javnoj sferi svijeta ko-
jeg dijelimo i u kojemu se možemo osjećati
doma. Ipak, s tim gubitkom mi i dalje osta-
jemo ljudi, i kao takve, krasi nas čudo ro-
đenja i obećanje novog početka. Svaki novi
život je obećanje za novi početak, za ljud-
sku upućenost na djelovanje u zajedništvu
kojim gradimo svijet. Zajednički svijet je
svijet koji nastaje kada se mnoštvo ljudi
veže uz pripovijesti, tradicije, ustanove,
običaje i prakse koje dijele i koje vole. Kao

stol koji sjedinjuje one koje sjede za njim
uz hranu i razgovor, naš zajednički ljudski
svijet, spaja ljude jedne s drugima. Poput
stola i svijet stoji između ljudi, razdvajajući
ih i spajajući u isto vrijeme. Gubitak trajno-
sti doma u privatnoj sferi stoga ne znači i
nestanak naše ljudske sposobnosti za za-
jedničko djelovanje i stvaranje svijeta u ko-
jem zajedno možemo biti doma. Biti zrelim
označava točku u životu u kojoj možemo
odlučiti volimo li svijet dovoljno da bismo
preuzeli odgovornost za njega. Djelovati
politički znači djelovati u zajedništvu s dru-
gima iz ljubavi prema svijetu i čovječan-
stvu. Upravo nam ta ljubav prema svijetu,
u kojemu naš život zadobiva smisao, daje
nadu i sigurnost da život nije samo besmi-
sleni ciklus rađanja i umiranja.

Marko Balažević

DNEVNIK JEDNE STUDENTICE

Praksa

Dok su đaci već krenuli nazad ili po prvi puta u školske klupe, studenti imaju još nekoliko dana do početka nove akademske godine. Nekima su još ostali ispiti za položiti prije upisa, a neki su se snašli pronalaskom studentskih poslova ili praksi. Kako bi se »zanat ispekao«, knjige su dovoljne za stvaranje temelja, ali praksa je neophodna za rad u struci nakon završenog studija. Poslije polaganja posljednjeg ispita u 6. mjesecu (ovog puta bez drhtanja i učenja tijekom ljeta kao lani), a kako studiram novinarstvo, odlučila sam se javiti za praksu Radioteleviziji Vojvodine. Ubrzo zatim stigao je odgovor na poslani mail i ugovorena je praksa u trajanju od tri tjedna, gdje je započelo jedno sasvim novo iskustvo za studenticu poput mene.

Različite redakcije

Dogovori su počeli znatno ranije kako bi se što lakše osigurali uvjeti za učenje uz urednike iz različitih redakcija, pa je samim tim praksa na javnom medijskom servisu Vojvodine počela prvog rujna. Cijeli program bio je sastavljen kako bih se što više upoznala s radom u redakcijama u kući RTV-a i naučila sve potrebno što prije nisam imala mogućnosti saznati iz jedne televizijske kuće. U Zagrebu studiram na Fakultetu političkih znanosti, gdje sudjelujem u stvaranju programa Televizije Student, jedine studentske televizije na ovim prostorima i zahvaljujući našim mentorima, profesorima kolegija Televizije, imala sam prethodno stečeno znanje počevši od same tehnike snimanja, montiranja, uloge novinara i voditeljskog posla. Ovog puta sam u Novom Sadu, gdje se i nalazi sjedište RTV-a, imala priliku usporediti rad ove tvrtke i našeg malog, ali vrijednog studija u Zagrebu.

Radio i Dnevnik

Od listopada ću biti treća godina pred-diplomskog studija i tijekom ljeta smo trebali odabrati predmete koje ćemo slušati tijekom akademske godine i smjere koje nas zanimaju. Televizija i radio

su mediji koji me najviše interesiraju, pa sam ih odlučila upisati. S radijom nisam imala dodir do sada, osim učenja o samom mediju, ali sam zato na praksi imala priliku osjetiti čar rada u radijskoj redakciji i učila gledajući kako novinari stvaraju vijesti i čitaju ih u eteru. Vidjela sam kako montiraju u sound forgeu, programu za obradu i montiranje zvuka, vidjela sam kako se prikupljaju vijesti i obišla sam studije u kojima se snima glazbeni dio vezan uz orkestar. Nakon kratkog posjeta radiju, uslijedila je

grama. Imala sam priliku vježbati na tele-promoteru i iznenadila sam se kad sam primijetila ispod nogu kvaku poput spojke u automobilu pomoću koje se pomiče tekst na ekranu!

Zabavna redakcija i dopisništvo u Subotici

Nakon informative, uslijedio je zabavni program gdje sam se upoznala novinare koji se bave drukčijom strukturom rada i ne osjete dnevni pritisak kakav sam primijetila u prethodnim redakcijama. Serijali se tek snimaju, budući da su na redu nove sezone zabavnog sadržaja za emitiranje. Za nekoliko dana sam u ovoj redakciji bila na terenu gdje smo išli na snimanje pank hard

Kako studiram novinarstvo, bila sam na praksi u Radioteleviziji Vojvodine. Iza mene je sada još jedno lijepo iskustvo

televizijska redakcija u kojoj sam provodila najviše vremena. Upoznala sam redakciju srpskog informativnog programa, koja radi punom parom na stvaranju velike količine programa i središnje točke televizije – Dnevnika. Sljedeća redakcija na najvišem katu u zgradi RTV-a bila je hrvatska redakcija, u kojoj sam imala priliku dosta toga naučiti uz glavnu urednicu. Išla sam na teren u Pokrajinsku vladu gdje smo nazočili osnivačkoj skupštini Vojvođanskog klastera organske proizvodnje, potom sam imala priliku čitati off (novinarski tekst za prilog) i vremensku prognozu za Dnevnik na hrvatskom jeziku. Išla sam u prostorije za montažu zajedno s novinarima, gledala sam u studiju dok je trajao Dnevnik i osjetila adrenalin tijekom stvaranja pro-

core grupe Negative Aproache iz Detroita, SAD, povodom snimanja emisije »Gruvanje17«.

Posljednji tjedan prakse sam imala u svojoj rodnoj Subotici, gdje sam vidjela kako se radi u dopisništvu RTV-a, najvećem u Vojvodini. Tijekom tih nekoliko dana vratio se i naš sugrađanin **Davor Štefanek**, koji je osvojio titulu prvaka svijeta u hrvanju na Svjetskom prvenstvu u Taškentu, pa smo išli uzeti izjavu od šampiona i njegovog trenera.

Lijepo je iskustvo iza mene i savjetujem mladima da tijekom studija posebnu pozornost obrate na praksu, te je maksimalno iskoriste.

Donna Diana Prčić

**Hilary
Duff**

Najbolji albumi popularne glazbe: DEEP PURPLE – »MADE IN JAPAN« (1972.)

Apsolutni koncertni klasik

Dok su Amerikanci maltretirali Vijetnamce u džungli, rock skupina Deep Purple usrećila je svijet zvučnom kanonadom u obliku dvostrukoga koncertna albuma snimljenoga na njihovoj turneji u dalekomu Japanu. Budući da su ljeta proveli na američkoj turneji, odletjeli su u Japan, gdje je lokalna nakladnička etiketa inzistirala na objavljivanju »živoga« albuma, ne bi li se zadovoljila armija obožavatelja, u Tokiju i Osaki pjevali svaku riječ i refren skupa s bandom.

Postavu su činili: **Richie Blackmoore** (gitara), **Ian Paice** (bubnjevi), **Roger Glover** (bas i umjetnički ravnatelj snimaka), pjevač **Ian Gillan** i orguljaš **Jon Lord**. Bila je to i najdugovječnija i najpoznatija postava skupine, nakon koje su Blackmoorea, Glovera i Gillana zamijenili pokojni gitarist **Tommy Bolin**, basist i pjevač **Ted Hughes** i pjevač **David Coverdale**. Grupa je inzistirala da snimanjem rukovodi njihov inženjer zvuka **Martin Birch**, a pjevač Gillan, kojega je bolje- lo grlo, poslije se stidio svoga

glasa, ali se čini kako je njegov sud daleko oštrije od tonova koje je proizvodio. Nastali snimak, objavljen bez ikakvih kasnijih intervencija, demonstrira sirovu veličinu skupine koja je na vrhuncu moći. »Tada smo svirali najbolje u životu...«, izjavio je kasnije, odnosno 1988. godine, član benda Ian Paice.

Album je uskoro objavljen u domovini im, Velikoj Britaniji, i sjajno se prodavao

te naišao na vrsne kritike. U SAD-u se kritika također oduševila i album se tako dobro prodavao da su importi i tamo napokon objavljeni, ali tek koncem 1973. godine, nakon čega je dosegnuo 6. mjesto tamošnjih top-listi, te tako postao njihovim najprodavanijim i najuspješnijim albumom u SAD-u. »Made In Japan« postao je u hipu apsolutnim koncertnim klasikom. Svaka skladba demonstrira masivnu

i melodramatičnu verziju pret-hodnoga studijskoga predloška. Početna skladba albuma, »Highway Star« počinje furioznim atakom klavijatura, gitare i bubnjeva, što se stapaju u sonični urugan, što će ga prekriti primalni Gillanov krik. Njegov jetki vokal u klasiku »Child In Time«, donosi kratku stanku prije razbarušene numere »Smoke On The Water«, i veličanstveno interpretirane »Strange Kind Of Woman«. Gitarist Blackmoore i klavijaturist Lord katapultiraju se u kozmos solo-dionicama u »Lazy«, a skladba »The Mule« izbacuje u prvi plan virtuoznost bubnjara Iana Paicea. Čista monstroznost numere »Space Truckin« gotovo je polusatno stratosfersko mahitanje i zaokružuje ono što je legendarni časopis »Rolling Stone« opisao kao »siguran provod... ultimativno metalno čudovište«.

Poštovani čitatelji, ma koje ste dobi i glazbena ukusa, nabavite ovaj album i preslušajte ga. Nećete se prevariti!

Robert Tilly

hdpu Hrvatsko društvo za pomoć učenicima
Bela Gabrić

Studenti

Učenici

SUPERMAN

Superman: Mirko Danijel Bogdanić (1760.-1802.)

Zvjezdama do zemljovida

Mirko Danijel Bogdanić (5. studenog Virovitica 1760. - Budim, 31. siječnja 1802.), hrvatski znanstvenik, jedan je od najvažnijih astronoma budimske zvjezdarnice 19. stoljeća, koji se istaknuo određivanjem zemljopisnih koordinata. Poznat je kao matematičar, geodet i kartograf. Izvori na njemačkom nazivaju ga Emmerich Daniel Bogdanich, na mađarskom Imre Daniel Bogdanich, a na latinskom Emericus Danielus Bogdanich. Mirko je rođen od oca Nikole i majke Ane.

Sam Bogdanić naveo je u predgovoru svoga djela »Događaji svijeta« kako je već s dvadeset godina izvan svoje države. Najvjerojatnije je već kao dijete otišao na školovanje u Peštu od godine 1782. do 1785. Matematiku mu je predavao **J. Mitterpacher**, a hrvatski znanstvenik **Ivan Paskvić** spominje ga također kao svog studenta. Bogdanić je završio studij disertacijom iz matematike i astronomije koju je nagradilo Sveučilište.

Nakon studija nije mogao dobiti mjesto u Pešti, iako je to želio, pa je godine 1785. prihvatio mjesto na kraljevskoj akademiji u Velikom Varadinu, gdje je predavao grčki jezik i matematiku. Usporedo se bavio problemima teorijske matematike, podjelom zadanog geometrijskog lika pomoću usporednih dužina na jednake dijelove ili na dijelove koji su u zadanu omjeru. Izveo je jednostavne opće formule pomoću kojih se vađenjem drugog korijena rješava spomenuto pitanje.

Zatim odlazi u Beč gdje je napisao na hrvatskom jeziku djelo u kojem je želio izložiti cijelu svjetsku povijest, ali taj naum nije izveo do kraja. U knjizi se nalazi mnogo pasusa u kojima se dotiče znanstvenih pitanja, npr. astronomskih znanja starih Babilonaca i Feničana. Bogdanić kao hrvatski pionir u ovom polju nastojao je za svaki astronomski i matematički pojam dati hrvatski naziv.

Godine 1796. Bogdanić je dobio mjesto drugog pristava na sveučilišnoj zvjezdarnici u Budimu, jer je prvi pristav zvjezdarnice, Zagrepčanin **Franjo Brun** otišao na drugu dužnost. Tu Bogdanić razvija svoju plodnu astronomsku djelatnost. Od tada počinje plodna suradnja Bogdanića s F. Taucherom i oni zajedno obavljaju astronomska motrenja. Oni motre pomrčine Jupiterovih satelita što je bilo vrlo važno u to doba radi određivanja razlike zemljopisnih duljina.

Bogdanić je često bio na putu, između ostaloga i po Hrvatskoj, gdje je vršio svoja promatranja i mjerenja. Na tim se putovanjima i razbolio od tuberkuloze. Iako teško bolestan, posvećuje se teorijskim astronomskim problemima. No, bolest je uznapredovala, pa je 31. siječnja 1802. godine umro, čime je prekinuto njegovo astronomsko određivanje zemljopisnih koordinata. Ali, rad na zemljopisnoj karti Mađarske i Hrvatske je nastavljen. Na temelju već dobivenih Bogdanićevih podataka, a vjerojatno i još nekih drugih, *Lipszky* je dovršio i izradio zemljopisnu kartu i godine 1806. objavio je u Pešti. Bogdanić je odredio više od 150 točnih zemljopisnih širina i nekoliko zemljopisne dužina. Njegova su znanstvena istraživanja postavila temelj za prvu preciznu kartu domovine.

U čast Bogdaniću, 1972. godine Društvo za geodeziju i kartografiju i Astronomski institut Mađarske akademije znanosti, u Budimpešti postavljaju spomenik i spomen ploču na kojoj stoji: IN MEMORIAM EMERICI DANIELIS BOGDANICH INCLYTAE CROATAENATI ERUDITISSIMOQUE MATHEMATICI ET ASTRONOMI HUNGARIAE FACTI 1762 - 1802.

Izložbu »Tragač za zvjezdama« posvećenu ovom znanstvenom velikanu možete pogledati u Gradskom muzeju u Subotici do konca studenog. Vidjet ćete repliku Lipszkyjevog zemljovida u cijelosti, nekoliko izvornih bogato ilustriranih listova, te 38 kaširanih panoa, izuzetan znanstveni rad ovog vrsnog hrvatskoga znanstvenika.

Nikola Perušić

Neobični svijet običnog ureda

Papirologija, administracija, poslovni sastanci, birokracija, proizvodnja i prodaja papira ne zvuče primamljivo kao pojmovi. Niti kao stvari kojima bi se većina voljela baviti. Kada svemu tome dodamo priglupog, uvrnutog šefa koji vas tjera na priču o izgubljenim članovima obitelji i nepodnošljivog i priglupog kolegu koji sve shvaća preozbiljno – teško je povjerovati da se komedija može zasnivati na tome. »The Office« će vas uvjeriti u suprotno.

»The Office« (ili jednostavnije »U uredu«) je nagrađivana američka TV serija (snimljena na temelju BBC-jevog hita) koja prati svakodnevicu radnika zaposlenih u uredskom sektoru »Dunder Mifflin« kompanije papira.

DOKUMENTARIZAM KAMERE

Serija je organizirana kao dokumentarac – »glumci« su svjesni da ih kamera snima i ne prave problem oko toga, nerijetko su pozivani na osobne izjave o dešavanjima u uredu (baš kao i u pravim dokumentarcima), dok često i komuniciraju s kamerom. Kamera ne ometa likove u njihovim privatnim razgovorima iako su vrlo svjesni njenog prisustva. Zamislite

kao da ste na prvom rođendanu djeteta vaše prve susjede, koji naravno biva zabilježen video snimkom. Umjesto da se kamerman bavi samo najbitnijim događajima koji su vezani uz dijete, roditelje i tortu, on bi s vremena na vrijeme snimio izbliza kako netko nezgrapno jede, snimio bi razgovor dviju susjeda o užasnom, destruktivnom ponašanju oca djeteta čiji je rođendan, snimio bi kako neko dvanaestogodišnje dijete krađe slastice, a kasnije bi to dijete dalo izjavu kamermanu kako je prvi put ukrado čokoladicu od prijatelja u prvom razredu osnovne i da, kad je uvidio koliko je lako to učinio, nije mogao prestati krasti kad god mu se ukaže prilika.

OZBILJNI HUMOR

Je li ovaj show prikladan za djecu? I ne baš – sadrži puno suhog, ozbiljnog humora, bez ijedne trunke pozadinskog smijeha, čime se izbjegava ugođaj da je nešto namjerno urađeno radi komičnosti i što većinu situacija čini surovo nelagodnim, ozbiljnim, ili u drugoj krajnosti, presmiješnim, upravo zbog toga što se čine kao da se događaju stvarnim ljudima, a ne glumcima. Duge stanke, pogledi »glu-

maci« izravno u kameru i ozbiljan humor pridonose tragi-komičnosti serije.

Glavni likovi su: uvrnuti šef **Michael Scott**, koji je izvor svih neugodnih i komičnih situacija koje znaju biti i nelagodne (seksističke, rasističke ili homofobične dopaske koje ostali likovi očigledno ne odobravaju, što dovodi do mnogobrojnih komičnih situacija u kojima radnik dominira nad šefom), zatim njegov potčrko – **Dwight Schrute**, koji je žrtva velike većine smicalica koje mu smišljaju njegove kolege, te **Jim** i **Pam**, najbolji prijatelji koji stupnjevito postaju simpatije, pa i ljubavnici.

Serija se zasniva na banalnim, svakodnevnim situacijama iz ureda, koje komičnim čini beskrupulozno, ishitreno ponašanje šefa Michaela. Kamera prati »glumce« po sastancima, konferencijama, tulumima, boravcima na jahtama, sve vrijeme održavajući reputaciju dokumentarnog filma.

Epizode traju po 20 minuta, a dosad je snimljeno devet sezona serije. »The Office« će zahtijevati strpljenje i inteligenciju, dok je u isto vrijeme show koji će vas oraspoložiti i izvući iz dosade.

Ivan Kovač

UTJECAJ SITUACIJE NA PONAŠANJE POJEDINCA

Nedavno sam pri kupnji nekih stvari, ubrzo nakon izlaska iz dućana, primijetila kako su mi zaboravili kucati jedan artikl (i to onaj najskuplji!). Naravno, prvo sam pomislila vratiti se i ukazati na propust, ali mi je odmah na pamet palo barem 5 opravdanja zašto bih to trebala prešutjeti, a sve u stilu: prodavačica je bila neljubazna; u tom su dućanu cijene ionako pretjerane; ne bi ni oni trčali za mnom da sam platila više nego što treba itd. I, naravno, mirno sam nastavila dalje.

Neki će među vama pomisliti kako bi sigurno postupili drukčije. Za niz drugih primjera i sama sam čvrsto uvjerena kako nikad ne bih postupila ovako ili onako, no moram vas razočarati - vjerovali ili ne, koliko god željeli da smo »posebniji« od drugih, u najvećem broju situacija svi postupimo manje-više isto.

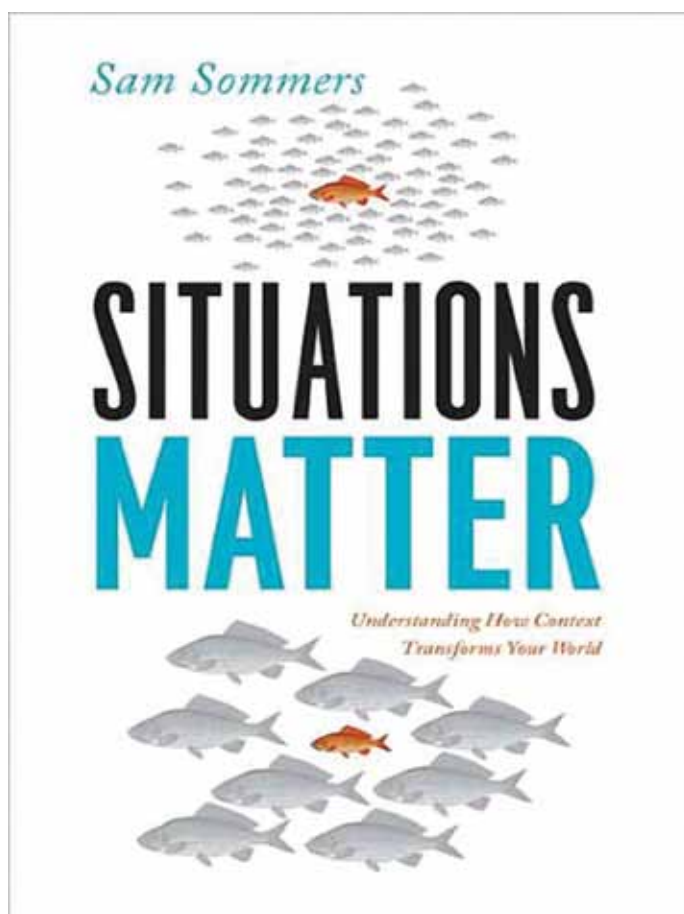
VJERUJEŠ LI VIŠE MENI ILI...?

O tomu kako to da baš situacija, a ne recimo »zdravi razum« ili »slobodna volja« ima toliki utjecaj na naše ponašanje, istraživao je **Sam Sommers**. Na temu utjecaja situacije na ponašanje pojedinca napravio je niz istraživanja, a mnoga od njih je i opisao u svojoj knjizi »Situations Matter« u kojoj objašnjava kako se na kraju krajeva jednostavno povodimo za onima oko sebe. Pa tako, vidimo li nekakvu strku na ulici prije nego li potrčimo u pomoć, nesvjesno ćemo registrirati što čine ljudi oko nas. Ako svatko od njih mirno nastavlja svojim putem, pomislit ćemo kako oni sigurno znaju nešto više od nas, procijenit ćemo situaciju kao normalnu te i sami nastaviti dalje.

Sommers to objašnjava nizom čimbenika, a glavni je taj da se svatko od nas jednostavno želi uklopiti. Ta, mogli bismo reći praiskonska, potreba da budemo prihvaćeni manifestira se upravo i u opisanom ponašanju. Koliko je važno da budemo prihvaćeni, tj. dijelom većine (iako toga uglavnom nismo svjesni), pokazuje i primjer u kojemu su ispitanike pitali o duljini dvaju redova. Iako je jedan red bio očigledno kraći od drugoga, većina je ispitanika odgovorila suprotno tomu samo zato što su svi oko njih odgovorili tako. Dakle, iako su jasno vidjeli da je lijevi red kraći od desnoga, ispitanici su rekli suprotno, jer su čuvši takve odgovore od drugih posumnjali u vlastiti sud i nisu htjeli biti iznimkom.

TO ĆE NETKO DRUGI

Gomila oko nas djeluje na naše ponašanje na više načina. Jedan od spomenutih je taj da prema ponašanju drugih procjenjujemo situaciju pa ne zastajemo pomoći. Drugi način na koji situacija djeluje na nas mogli bismo nazvati principom »to će netko drugi«. Ne morate ostati bez goriva na autocesti da biste zaključili kako vam skoro nitko neće stati pomoći unatoč ogromnom broju vozila koja prolaze. Taj ogroman broj vozila upravo i jest problem. Naime, svaki od vozača pogleda sve te aute oko sebe i pomisli kako će već netko sigurno stati i pomoći. I svaki

mirno nastavlja voziti, a vama uskoro ne preostaje drugo nego pozvati službu za pomoć na cestama... I da, istraživanja su potvrdila kako su puno veće šanse da vam netko pruži pomoć na cesti koja nije vrlo prometna.

LOKACIJA I SITUACIJA

Smeđe ili plave? Plavooke i plavokose? Vitkije? Sa smislom za humor? Pametne? Kakve volite? U kakve se zaljubljujete? Naravno da svatko zna svoj tip muškarca ili žene i još čvrsto vjerujemo da je to ključno za odabir.

Teško ću vas na prvu uvjeriti da nema veze što mislimo i volimo, jer kao što djeluje na sve druge aspekte našega života, situacija djeluje i na ljubav. No, razmislite malo – da Romeo i Julija nisu bili iz Verone nego da je Julija recimo živjela u Londonu – zar bi bilo velike ljubavi? Vidite? Upravo je susret stvar lokacije i situacije. Znam da nitko na pitanje o tome kakve partnere voli neće odgovoriti da voli one iz okolice od 30-ak kilometara, ali upravo se u njih zaljubljujemo, neovisno o boji očiju, visini, smislu za humor... Srećemo ljude koji žive u našem radnom ili stambenom okruženju, ljude s kojima idemo zajedno u školu, na faks ili posao, koji su dio naše glazbene skupine, planinarskog tima itd., a naš mozak, koliko god fascinant i nedokučiv bio, u nekim je stvarima vrlo prozaičan. Pa tako, stvari i ljude koje češće viđamo ubrzo prepoznamo kao poznate, a ono što nam je poznato ubrzo nam se počinje sviđati. I tako se umjesto u vašeg idealnog plavookog visokog Ingmara koji živi u Norveškoj i kojega nikada niste sreli, zaljubite u smeđeg Marka kojeg vidite svakog tjedna na probi zbora.

Marina Balažev

Acerov Selfie-Hat

Ako vas je nedavno šokirala Sonyjeva odluka da se pozornije uključi u priču o selfijima i to na način da za ljubitelje takvih uradaka prvo izradi posebni smartphone, a nešto kasnije i posebnu selfie kameru, tada zaboravljate da uvijek može biti i gore. Baš takav (još gori) potez je napravila tvrtka Acer, koja je otišla korak dalje i za ljubitelje selfie uradaka u suradnji s modnim dizajnerom **Christi-anom Cowanom-Sanluisom** izradila selfie šešir, odnosno sombrero. Sudeći prema odabranim svjetlucavim materijalima i roza boji, sombrero je prvenstveno namijenjen ljepšem spolu. Sombrero kao takav ne bi bio previše čudan da je tvrtka odlučila u njega ugraditi malu i diskretnu kameru koja se na prvi pogled i ne bi mogla tako lako primijetiti. Međutim, Acer je otišao u potpuno drugom smjeru i ugradio Iconia A1-840 tablet čiji je zaslon dijagonale 8-inča. Acer navodi kako ćete svoje selfie uradke bez problema moći odmah podijeliti na društvenim mrežama, kao i putem Twittera, Instagrama ili nekog drugog servisa. Isprva se činilo kako Acer zapravo ismijava sveprisutni selfie, ali se spomenuti sombrero pojavio i na ovogodišnjem London Fashion Weeku. Ako postoji koji zainteresirani kupac, požurite, jer je isti izrađen u ograničenim količinama. Kupnja nije moguća bez prethodne najave i ugovaranja sastanka. Prema Acerovim navodima, osoba za kontakt zove se Hans i djelatnik je Acerovog Press centra, prenosi bug.hr.

OZONSKI OMOTAČ SE OBNAVLJA

Svjetske akcije za zaštitu ozonskog omotača, koji štiti život od Sunčeva ultraljubičastog zračenja koje izaziva rak, trebale bi omogućiti njegovu obnovu do 2050. godine, zadovoljno ističe UN u svom istraživanju, ali naglašava hitnost bavljenja klimatskim zatopljenjem. Na dobrom je putu obnova ozonskog omotača koji štiti Zemlju zahvaljujući usklađenim međunarodnim akcijama protiv tvari koje osiromašuju ozon. Taj rad 300 znanstvenika iz 36 zemalja ističe temeljnu ulogu Protokola iz Montreala, koji je omogućio sprečavanje dva milijuna oboljenja od raka kože svake godine do 2030. Bez tog dogovora, »jednog od najučinkovitijih svjetskih sporazuma o okolišu, atmosferske razine tvari koje slabe ozon mogle su se udeseterostručiti do 2050«, otkriva dokument koji potvrđuje procjene UN-a iz 2010. Protokol iz Montreala potpisan 1987. omogućio je progresivnu zabranu freona, tvari koji slabi ozonski sloj, plinski štit smješten na visini od između 20 i 50 km i štiti Zemlju od ultraljubičastog Sunčevog zračenja. »Međunarodna akcija u korist ozonskog omotača predstavlja veliki napredak«, zadovoljno je utvrdio **Michel Jarraud**, glavni tajnik Svjetske meteorološke organizacije, koji te rezultate smatra poticajem da se sada jednaka pozornost usmjeri na još veći izazov, a to je klimatsko zatopljenje, piše danas.net.hr.

Viber video pozivi

Viber se konačno pridružio Skypeu i FaceTimeu, te svojim korisnicima omogućio uspostavljanje video poziva. Nove mogućnosti bit će dostupne i korisnicima iOSa i Androida, a korištenjem QR kodova bit će moguća razmjena kontakata i podataka s drugim korisnicima.

Ova novost posve besplatne aplikacije sigurno će razveseliti korisnike svih pametnih telefona, a najavljene su još tri velike nadogradnje aplikacije do kraja godine, od kojih će jedna sigurno uključivati igre, piše tehno.klik.net.hr.

Obrisali sjećanje i ponovno ga vratili

Istraživači s Medicinskog fakulteta San Diego Sveučilišta u Kaliforniji obrisali su i ponovno reaktivirali sjećanje kod štakora, uvelike mijenjajući njihove reakcije na prošle događaje. Navedeno istraživanje prvo je u kojem se ispituje mogućnost

selektivnog uklanjanja sjećanja i njegovog namjernog reaktiviranja tako da se stimuliraju živčani putevi u mozgu pomoću frekvencija koje slabe i jačaju veze između živčanih stanica, poznate i kao sinapse. Znanstvenici su u početnoj fazi optički podraživali skupinu neurona u mozgovima štakora koji su bili genetički modificirani da postanu osjetljivi na svjetlost, te ih istovremeno podraživali električnim šokovima koji su izazivali bol. Zbog svega su ovoga štakori vremenom naučili povezivati podraživanje mozga s osjećajem boli i ponašali se preplašeno svaki put kad su ti živci bili podraženi. Analize su pokazale kako su sinapse između živčanih stanica koje su bile podraživane postajale sve jače. U sljedećoj fazi eksperimenta istraživači su demonstrirali sposobnost slabljenja tih veza tako da su ponovno stimulirali iste živce, ali ovaj put s niskofrekventnim optičkim podražajima koji slabe sjećanje. Nakon određenog vremena štakori su na podraživanje prestali reagirati preplašeno, što znači da je sjećanje na to da podražaji izazivaju osjećaj boli bilo izbrisano. No, u cijelom je istraživanju možda najviše iznenađujuće otkriće da se ponovnim podraživanjem mozga može vratiti izgubljeno sjećanje pomoću visokofrekventnih optičkih podražaja, koji inače stvaraju sjećanje. Nakon takvog podraživanja štakori su ponovno reagirali sa strahom, iako im nisu bili davani bolni električni šokovi. Istraživač **Malinow** je, u svrhu potencijalnih kliničkih primjena ovih nalaza, dodao kako beta amiloidni peptidi, koji se inače nakupljaju u mozgovima osoba s Alzheimerovom bolesti, zapravo slabe sinaptičke veze na isti način na koji su niskofrekventni podražaji u ovom istraživanju izbrisali pamćenje štakora. »Budući da je naš rad pokazao kako je moguće okrenuti taj proces koji slabi sinapse, možda bismo mogli promijeniti i neke učinke beta amiloida kod pacijenata s Alzheimerovom bolesti«, rekao je on, a prenosi znanost.geek.hr.

5 ZNANSTVENIH ČINJENICA U KOJE JOŠ UVIJEK VJERUJEMO

1. EVEREST JE NAJVEĆA PLANINA SVIJETA

Ovo je tehnikalija, ali možete ispasti pametni u društvu. Visinom planine smatra se njena visina od razine mora do vrha. No, gledajući od njezina podnožja do vrha, Mount Everest je zapravo niži od planine Mauna Kea na Havajima, koja je visoka čak 10.200 metara. Naime, dvije trećine te planine je pod vodom, zbog čega se Mount Everest smatra najvišim vrhom svijeta.

2. GROM NIKAD NE UDARA DVAPUT NA ISTO MJESTO

Ova je izreka kroz godine poprimila figurativno značenje. Zapravo, nema nikakvog razloga da se pouzdajemo u tu tvrdnju, jer Zemlju gromovi udaraju 50 do 100 puta u sekundi. Vjerojatnost da dva puta udare na isto mjesto uopće nije tako mala. Osim toga, visoke građevine gromovi udaraju češće. Empire State Building u New Yorku svake godine pogode deseci gromova.

3. LJUDI SU U SREDNJEM VIJEKU VJEROVALI DA JE ZEMLJA RAVNA

Ne, zapravo je od stare Grčke poznato da je Zemlja okrugla. Ako želimo biti precizniji, ona je zapravo sferoid, jer je ravnija na polovima nego na ekvatoru.

4. PLUTON JE PLANET

Prije nekoliko godina Pluton je izgubio ovaj status jer je puno manji od ostalih planeta Sunčevog sustava. Nakon razvitka teleskopa pronađeno je još puno sličnih patuljaka, koje nitko ne smatra planetima. Tako je pronađen i Eris, veći od Plutona, što je bio povod za ovu odluku. Slične veličine su još i Ceres, Haumea i Makemake, piše Danas.hr.

5. KINESKI ZID SE VIDI IZ SVEMIRA

Ovisi što mislite pod sve-mirom. Iz niže orbite zid se vidi, kao i gomila drugih građevina na Zemlji. Iz veće udaljenosti, kao što je ona na kojoj se nalazi Mjesec, ne vide se jasno ni kontinenti, a kamoli Kineski zid.

INTERVJU: LOLLOBRIGIDA

GLAZBOM SE DANAŠ

Elektro, disko, pop – sve je to Lollobrigida. Provokativno također. I svakako svoje. Bend je poznat diljem regije po svojoj energiji na živim nastupima. O počecima, stilu, novom albumu, pratećim projektima i planovima, razgovarali smo s frontmenkom i osnivačicom benda **Idom Prester**.

KUŽIŠ?!: Kako je nastala grupa Lollobrigida?

Nije uopće bilo zamišljeno kao grupa, sve se dešavalo sasvim slučajno. Negdje pri kraju fakulteta počela sam se »iživljavati« na starom dječjem sintesajzeru koji mi je stajao doma, u stankama između učenja za ispite. Smišljala sam pjesmice u kojima sam prepričavala zgode iz života, nesretne ljubavi, izlaske, studentske frustracije... Bio je to kao neki audio blog, emo dnevnik, davno prije nego se tako zvalo. Dala sam si umjetničko ime Lollobrigida. Kasnije kad su me počeli zvati na nastupe, pozvala sam frendicu da se ne sramotim sama na pozornici. I tako je malo pomalo nastajao bend.

KUŽIŠ?!: U koji vas glazbeni pravac možemo svrstati?

Lollobrigida je pop. Samo što nije tako popularno kao **Rozga** i **Sevka**, tako da se to »pop« odnosi samo na melodičnost, disko beat, energiju, a ne na glamur koji prati

estradu, mi se još uvijek oblačimo u celofan i boksačke hlačice, a ne u elfse. Oдавno nema nekog konkretnog pravca, danas je sve zbučkan i sve je više-manje pop, otkad je punk umro.

Želimo da svaka naša nova snimljena pjesma zvuči kao da sviramo u tom momentu slušatelju u sobi * Oдавno nema nekog konkretnog pravca, danas je sve zbučkan i sve je više-manje pop, otkad je punk umro * Slušam jako različitu glazbu i inspirira me jako puno stilova

KUŽIŠ?!: Pripremate li novi album, kada ga možemo očekivati?

Ma bolje ne zadavati termine, uvijek ispadne bar pola godine kasnije od planiranog. Osim toga, danas albume nitko ne šljivi, to je samo zgodna fora. Ljudi slušaju singlove, a ostatak albuma služi za popunjavanje prostora, nažalost. Međutim, naravno da radimo intenzivno nove pjesme, pa kad se skupi za album - mašala.

KUŽIŠ?!: Izbacili ste singl pod nazivom »Uzalud«, a kojega ste radili u suradnji s bendom Svi na pod. Kakve su reakcije publike?

»Uzalud« je jedna od najžešćih i najbržih naših pjesama, pravi ju je gušt izvoditi uživo. Publika itekako kuži tu energiju, mislim da će naši fanovi biti zadovoljni novom Lollobrigidom. Live nastupi, to je ono što nas inspirira za daljnji rad. Radijske snimke su mrtva stvar, želimo da svaka snimljena pjesma zvuči kao da sviramo u tom momentu slušatelju u sobi. Kao da mu skaćemo po krevetu i razvlačimo gitarske žice preko ušiju. Tako zvuči nova Lollobrigida. »Svi na pod« su moji prijatelji već nekoliko godina. Volim njihovu glazbu, pravi sofisticirani pop. Pravda da postoji oni bi bili mainstream, a ne **Ceca** ili **Nataša Bekvalac**. **Petar** iz »Svi na pod« producira sve nove stvari Lollobrigide, pa je bilo logično da nešto zajedno napravimo. Planirali smo jednu sporiju, »mekšu« pjesmu, ali je **Bojana** odabrala žestoku »Uzalud«. I njoj je godila promjena.

KUŽIŠ?!: Je li presija raditi na novom albumu zbog očekivanja publike i slično?

Hm. Najteže je ispuniti vlastita očekivanja, to je definitivno pritisak. Mi realno imamo jedan hit (u indie okvirima, naravno), a to je »Volim te«. Ništa što smo od tada napravili nije ni približno toliko

BAVIŠ SAMO IZ GUŠTA

FRAU CASIO

KUŽIŠ?! Imate i projekt Frau Casio, kažite nam više o njemu?

Ida odsvira svoje s bendom do 1 AM, pa ide u krevet. Tada se Frau Casio tek budi i kreće u izlazak. Frau je posveta mojoj partijanskoj strani, klupski projekt, kompletno elektronički umiješan u studiju. Lollobrigida je organska, a Frau je kemijska. Nastupam samo uz DJ-a i bubanj (Nemanja Aćimović).

pokrenulo ljude. Mislim da svaki umjetnik to osjeća, potrebu da pobijedi svoju najveću uspješnicu. Ali trudim se ne misliti o tome, inače bih poludjela ili počela raditi narodnjake. Mislim da je bitno samo da radiš glazbu koju voliš. Ako se ulovi – ulovi se.

KUŽIŠ?! Gdje pronalazite inspiraciju za pjesme?

Život. I još k tome život na Balkanu. Gdje ćeš bolje inspiracije, ima sve – dramu, napetost, tragediju, komediju...

KUŽIŠ?! Kada uspoređujemo glazbenu ex-yu scenu, gdje je najbolje baviti se popularnom glazbom, posebice mladim bendovima ili autorima?

Nigdje. U cijeloj regiji je strašno teško mladom bendu doprijeti do mainstream medija, pogotovo na radiju. Radiji su u pravilu zatvoreni, konzervativni i bez ikakve ambicije da budu trendsetteri, da otkrivaju nove zvijezde. Jedini medij koji im stoji na raspolaganju je internet kroz njihove vlastite kanale. A to ne ovisi ionako o lokaciji. Tako da danas vrijedi više nego ikad: glazbom (rokenrolom) se baviš samo iz gušta. Vjerovati da ćeš živjeti od toga – šanse su minimalne, na razini statističke pogreške. Ali da je najljepši hobi na svijetu – jest!

KUŽIŠ?! Radite s dva, uvjetno rečeno, benda. Jeste li time zadovoljili svoje glazbene apetite?

Slušam jako različitu glazbu i inspirira me jako puno stilova. Vjerujem da ću jednog dana napraviti i jedan tihi, akustični pop projekt, čim me prođe ova bučna faza. Kad budem u mirovini sebe vidim za klavirom, stara luda bakica koja svira neku eksperimentalu glazbu a la Phoebe iz »Prijatelja«. Ha, ha, ima puno toga što još nisam probala. Samo čekam pravo vrijeme...

BEOGRAD – ZAGREB

KUŽIŠ?! Od nedavno živite u Beogradu. Koliko se život ovdje razlikuje od Zagreba?

Meni su to dosta slični gradovi. Beograđani su samo malo luđi i divlji, više se trubi, više i troši na poroke. Beograd je kao Zagreb na steroidima, sve je jače i veće, ali baza je jako slična, udaljeni su kao jedan dio New Yorka od drugog, ne može tu biti neke ogromne kulturnološke razlike. Meni se oba grada sviđaju i paše mi život na potezu između njih.

Snežana Radojičić u Subotici

Gošća Kluba putnika Fondacije »Dani-
lo Kiš« u nedjelju 28. rujna u Omla-
dinskom klubu »Skladište«, s početkom u
19,30 sati, bit će **Snežana Radojičić**, koja

će ovom prigodom predstaviti svoju knji-
gu »Zakotrljaj me oko svijeta«. Radojičić
je 2011. godine odlučila napustiti klasičan
život u Beogradu i od tada putuje – bici-
klom. Prešla je 31.000 kilometara, od Eu-
rope, preko Bliskog istoka, središnje Azije,
pa do Tajlanda i Vijetnama. Na promociji
ćete iz prve ruke imati prilike saznati više
o trogodišnjem putovanju, ljudima koje je
sretala, i o samoj knjizi.

Chris Eckman i Rykarda Parasol u CK13

Lider grupe the Walkabouts **Chris Ec-
kman** i kantautorica iz San Franciska
Rykarda Parasol nastupit će 4. listopada
u novosadskom klubu CK13. Kao DJ po-
drška nastupit će Škripa (Novi Sad). Poče-
tak je u 22 sata.

Future Islands u Zagrebu

Baltimorski bend Future Islands, neo-
bičnog izričaja u autentičnoj interpre-
taciji synth glazbe osamdesetih, nakon
koncerta 2010. godine u KSETU vraćaju se
u Zagreb 11. listopada kada će nastupiti u
klubu Močvara.

Uzlazna putanja benda u realtivno krat-
koj karijeri nakon objavljivanja albuma
»On The Watter« dovodi ih ove godine
do nastupa u legendarnoj TV glazbenoj
emisiji »The Late Show with David Letter-
man«. Prije nego li su nastupili u spome-
nutom showu, potpisuju novi ugovor s
uspješnom i popularnom diskografskom
kućom 4AD, koja okuplja ponajbolje ak-
tualne izvođače iz domene alternativne
rock'n'roll i cross-over glazbe, za koju
objavljaju odličan posljednji album »Sin-
gles«.

Ćatuzo i Zoran Čalić Band u Srbiji

Ćatuzo i Zoran Čalić Band održat će
mini turneju po Srbiji. Bendovi će na-
stupiti u Beogradu (16. listopada, Mixer
House), Novom Sadu (17. listopada, Qu-
arter) i Zrenjaninu (18. listopada, Zeleno
Zvono).

Zoran Čalić je poznat kao gitarist i skla-
datelj kultnog rock benda Majke. Zajed-

no s pjevačem Baretom činio je autorski
dvojac koji je napravio hitove kao što su:
»Ja sam budućnost«, »Grešnik«, »Mršavi
pas«, »A ti još plačeš«, »Krvirim od do-
sade«... Sada kao solo izvođač, Čalić ima
novi bend, nove pjesme, ali i stari, dobro
poznati zvuk gitare.

Ćatuzo je dinamični zagrebački rock
duo, koji iza sebe ima tri albuma. Mnogi
glazbeni kritičari ističu njihove »žive« na-
stupe na kojima se da osjetiti sva žestina i
energija koju bend posjeduje.

Natječaj za Festival kratkog amaterskog filma

Omladinska udruga »EYBL« iz Bačkog
Petrovca, u suradnji s Amaterskim
kazalištem »VHV« Petrovac, uz potporu
Resurs centra »Novosadskog humanitar-
nog centra«, raspisuje natječaj povodom
održavanja Festivala kratkog amaterskog
filma na temu HUMANOST. Festival se
održava u okviru programa »MLADI SU
ZAKON - Južnobački okrug«, koji financira
Ministarstvo omladine i sporta.

Ukoliko imate kratki film na ovu temu,
natječaj je otvoren još nekoliko dana, do
2. listopada. Više informacija na: oca-
sm@yahoo.com ili na broj telefona 065
28 98 626

Prikazivanje kratkih filmova bit će odr-
žano 5. listopada 2014. u dvorištu kazali-
šta u Bačkom Petrovcu.

pet plus
vojvodanski portal za mlade
www.petplus.rs

preporuka

GLAZBA: Violet Dust – »TV People«

»TV People« je četvrti album mladog ukrajinskog kantautora **Kirilla Potapkina**, a prvi kojega objavljuje pod pseudonimom Violet Dust (ranije Mr. Brightside). »TV People« je kratak album s osam pjesama, inspiriran zvucima alternativnog popa. Album se, kao što naslov i sugerira, bavi pitanjem TV nacije u koju se svijet pretvara preučestalim korištenjem interneta i televizijskih medija. Ipak, Violet Dust ne predstavlja ovu naciju u okorjelo crnom svjetlu, on se njoj obraća kao prema drugu ili bratu s kojim prolazi kroz avanture. Spoj sreće i tragike, optimizma i pesimizma, odlučnosti i kolebanja – sve ono što je prisutno u TV naciji, ostavilo je trag i na ovom albumu. Od pjesama na albumu izdvajamo sljedeće: »TV People«, »Social Sickness«, »Triple Kill«.

I. Kovač

FILM: Sin City: Vrijedna ubojstva

Prošlo je devet godina od premijere sada već kultnog filma »Sin City«. Fanovi ove neo-noir akcijske sage konačno mogu odahnuti, jer je nastavak pod nazivom »Sin City: Vrijedna ubojstva« ugledao svjetlost dana. Pod redateljskom palicom **Franka Millera** i **Roberta Rodriguez**, stara glumačka postava osvežena novim licima uglavnom je opravdala očekivanja, kako glumačkim talentima, tako i energijom koja se prenosi na gledatelje. Sama radnja filma zasnovana je na drugoj knjizi »Sin City« sage i podijeljena je u dva dijela od po dvije priče. Originalnu glumačku postavu čine legendarni **Mickey Rourke** kao Marv, **Jessica Alba** kao Nancy, **Bruce Willis** u ulozi Hartigana, **Rosario Dawson** kao Gail i **Jamie King** u ulozi Wendy/Goldie. Osveženje postavi iz prvog dijela filma dali su **Joseph Gordon-Levitt** kao Johnny, **Josh Brolin** kao Dwight, **Eva Green** kao Ava, **Ray Liotta** kao Joey, te drugi. Film je dobio mnoštvo i pozitivnih i negativnih kritika. Osobno, film preporučujem kako zbog iznimne glumačke postave, tako i zbog same priče upotpunjene vizualnim efektima.

N. Balažević

KNJIGA: Noćni vlak za Lisabon

Peter Bieri, svakako bolje znan po svom pseudonimu **Pascarl Mercier**, švicarski je pisac i filozof. »Noćni vlak za Lisabon« je filozofski roman. Raimund Gregorius, profesor klasičnih jezika u Bernu, pati od kronične nesanice, opsjednut redom, svojim knjigama i jezicima, jednog jutra spašava mladu Portugalku od samoubojstva i to mijenja njegov život. Gregoriusov prvi susret s portugalskim jezikom ostavio je na njega snažan dojam, u potrazi za rječnikom ovog jezika on pronalazi knjigu Amadeua de Prada, liječnika, pjesnika i borca protiv Salazarove diktature. Su-tradan profesor napušta svoj rodni grad, svoje voljeno radno mjesto i noćnim vlakom putuje za Lisabon, prateći tragove de Prada.

Knjiga vas provodi kroz živote raznih likova koji su na ovaj ili onaj način povezani s de Pradom. Opisi Lisabona ostavljaju bez daha. Filozofija života, ljubav, povijest, smrt, putovanje, sve to pronaći ćete na stranicama ove knjige, koja vas ne može umoriti – već samo nahraniti.

I. Rudić

